

Jadrová fyzika (na PF) dnes a zajtra: smerovanie a výzvy

J. Vrláková
KJSF PF UPJŠ

Katedra jadrovej
a subjadrovej fyziky

Sídlo katedry na PF 1964-2024

**Park Angelinum 9
1964-1966**

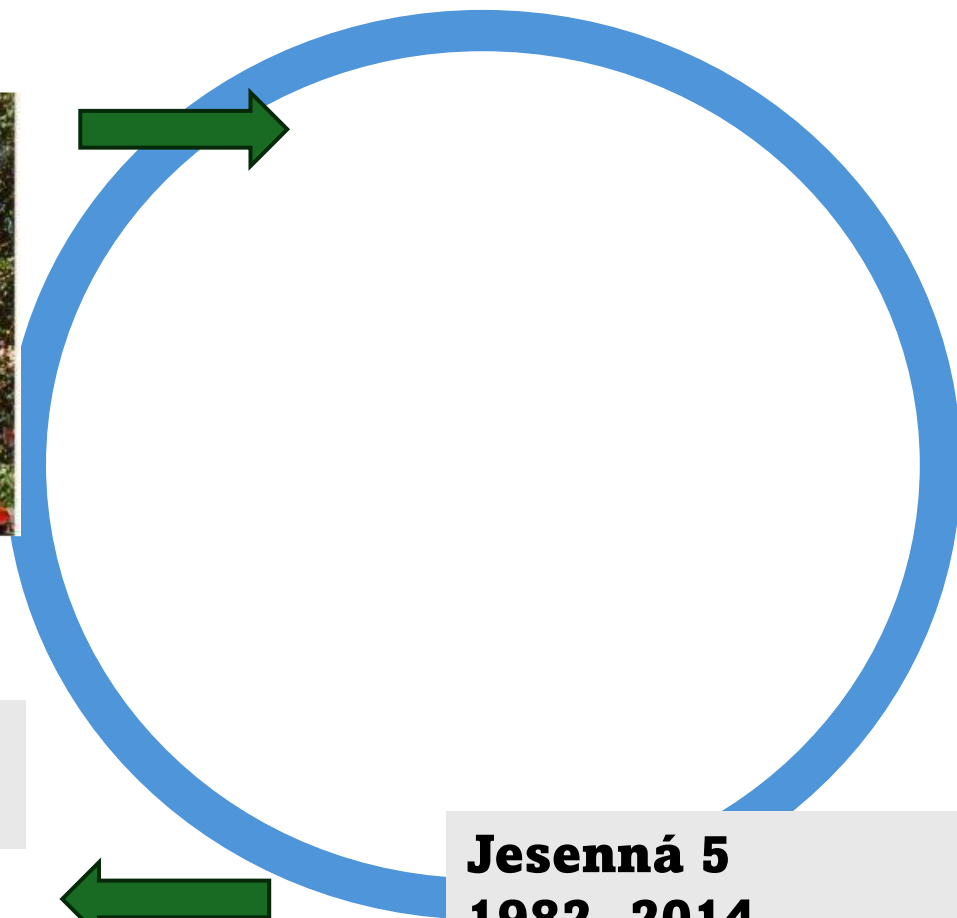
**Park Angelinum 9
2014- ...**

**Moyzesova 11
1966-1982**

**Jesenná 5
1982- 2014**

Sídlo katedry na PF 1964-2024

**Park Anglin
1964-1966**

**Park
2014-**

**yzesova 11
6-1982**

Personálne obsadenie katedry

Profesor:	prof. RNDr. Michal Hnatič, DrSc.
Emeritní profesori:	prof. RNDr. Gabriela Martinská, CSc. prof. RNDr. Stanislav Vokál, DrSc.
Docenti:	doc. RNDr. Marek Bombara, PhD. doc. RNDr. Adela Kravčáková, PhD. doc. RNDr. Janka Vrláková, PhD.
Sam. ved.prac.:	RNDr. Martin Vaľa, PhD.
Ved.prac.:	RNDr. Zuzana Paulínyová, PhD. Mgr. Lucia Anna Tarasovičová, Dr.rer.nat. (RNDr. Alexander Dirner, CSc.)
Sekretariát:	Beáta Kišová

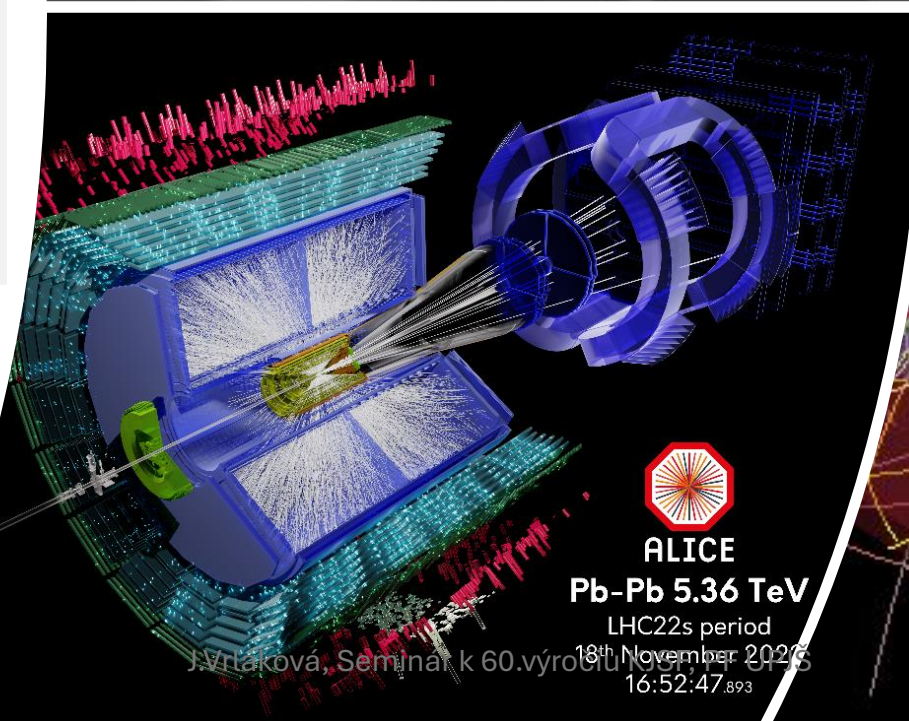
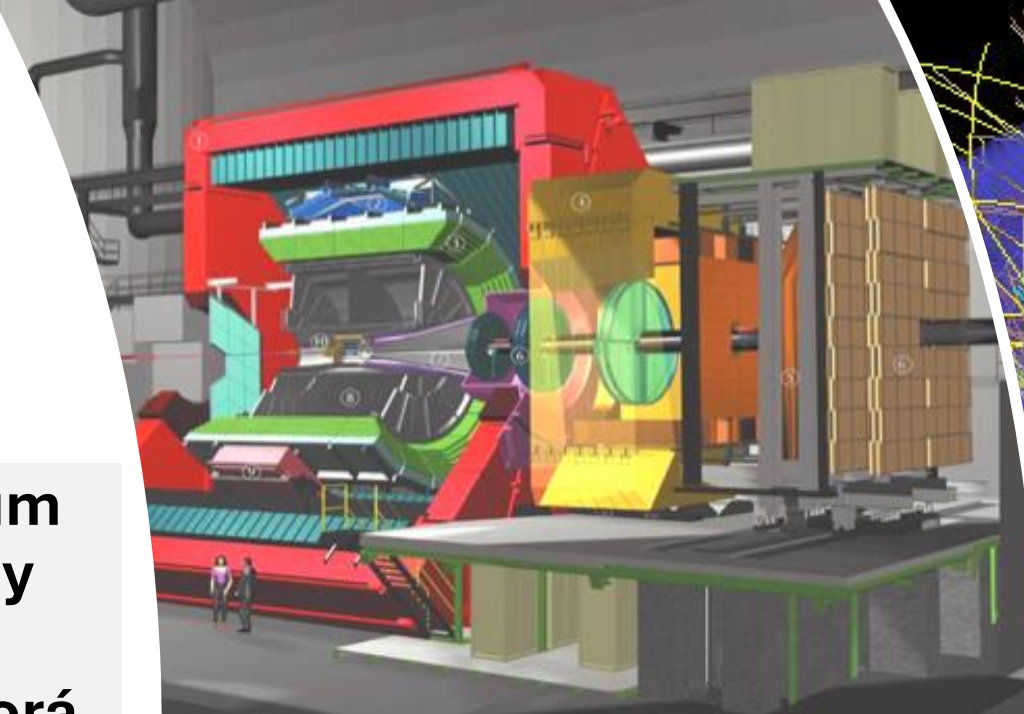
Výskum na katedre

- **výskumné zameranie** v subjadrovej fyzike je orientované najmä na interakcie ťažkých iónov a nukleónov pri ultrarelativistických energiách
- **cieľom výskumu** je štúdium vlastností štruktúry hmoty na malých vzdialenostiach (kvarková úroveň), charakteristík jadrových síl, mechanizmov reakcií,
- **medzinárodná spolupráca – CERN, spolupráca s ÚEF SAV** a s pracoviskami podobnej orientácie na Slovensku a v zahraničí,
- **teoretická fyzika** - štúdium kritických javov a stochastických systémov klasickej fyziky metódami kvantovej teórie poľa,
  - ultrarelativistická jadrová fyzika, hydrodynamické a štatistické modelovanie zrážok ťažkých iónov .

Výskum

ALICE/CERN - štúdium vlastností novej formy hmoty, kvarkovo-gluónovej plazmy, ktorá sa vytvára v zrážkach Pb+Pb.

ALICE

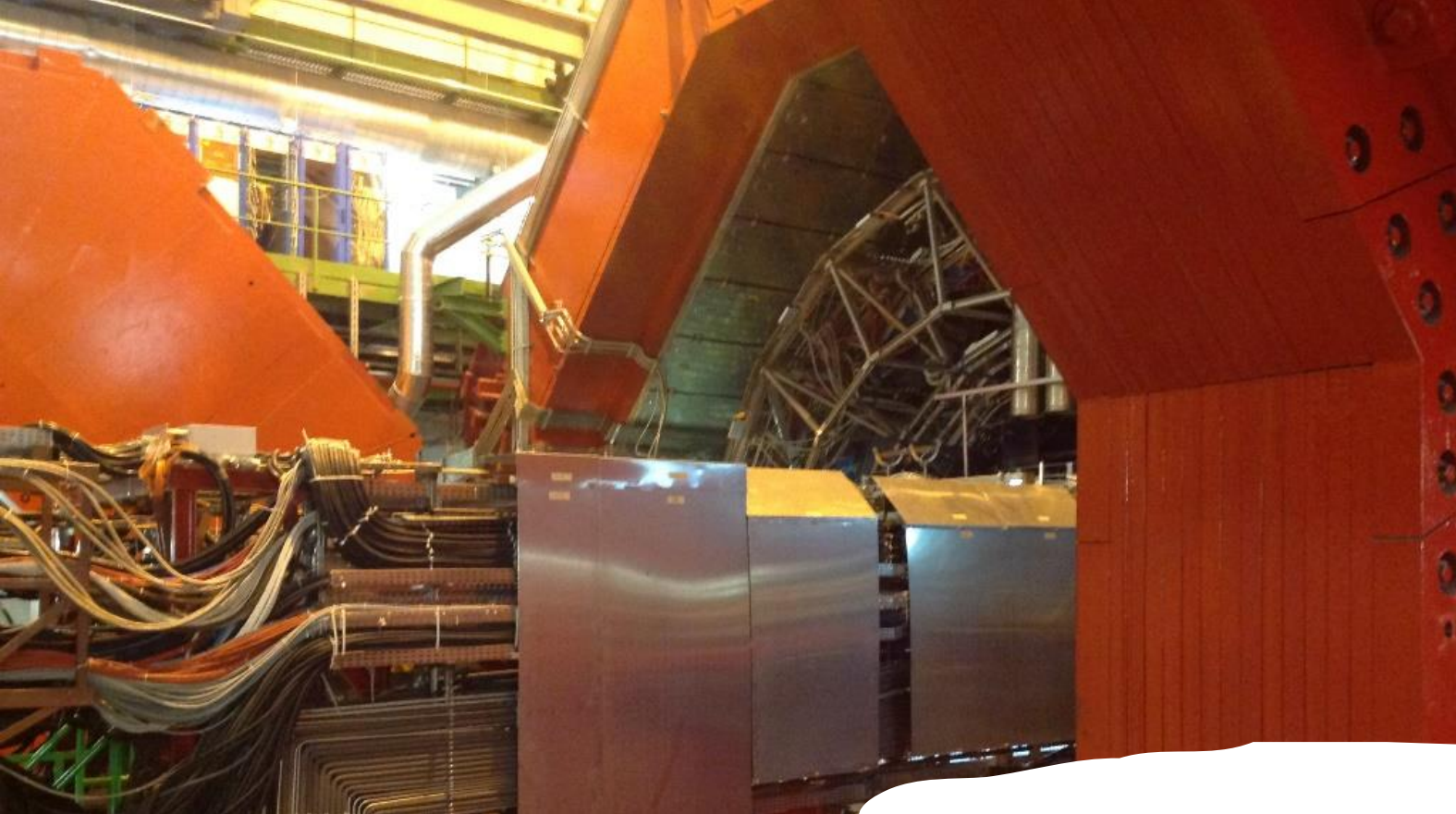
Pb-Pb 5.36 TeV

LHC22s period

18th November 2023

16:52:47.893

ALICE/CERN

Financovanie

- **ALICE/CERN – projekt Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR**
- **VEGA**
- **KEGA**
- **iné – vnútorný grantový systém – DŠ, mladí vedci**
- **v predchádzajúcich rokoch – APVV, EŠF,...**

Vzdelávanie

Akreditovaný študijný program - Fyzika
zameranie Jadrová a subjadrová fyzika (JSF)

Magisterské štúdium, denná forma, 2- ročné
Zameranie JSF: Fyzika elementárnych častíc

Kozmická fyzika

Aplikovaná jadrová fyzika

Spolupracujúce pracoviská : ÚEF SAV – OSF, OKF, VOÚ Košice

Doktorandské štúdium, denná alebo externá forma, 4-ročné

Vzdelávanie

**Možnosti študentov na
zameraní JSF:**

**vypracovanie diplomových prác
a dizertačných prác**

**na medzinárodných
pracoviskách,**

**zahraničné študijné pobyty,
účasť na medzinárodných
letných školách - CERN,...**

Vzdelávanie

Vyučované predmety:

- bakalársky stupeň Fb, FX, BFb

PP : Všeobecná fyzika IV,

Základné fyzikálne praktikum IV

PVP: Jadrové žiarenie v ŽP, Úvod do fyziky mikrosveta,
Štatistické metódy spracovania údajov

VP: Dejiny fyziky

Vzdelávanie

Vyučované predmety:

- magisterský stupeň Fm, zameranie JSF
- doktorandský stupeň Fd, Fde, zameranie JSF

Spolupracujúce pracoviská : ÚEF SAV – OSF, OKF, VOÚ Košice

Vedenie bakalárskych, diplomových a dizertačných prác, prác ŠVK, SOČ

Vyučované predmety: rozširujúce štúdium, ERASMUS

Garanti ŠP, členovia Rady ŠP

Vzdelávanie

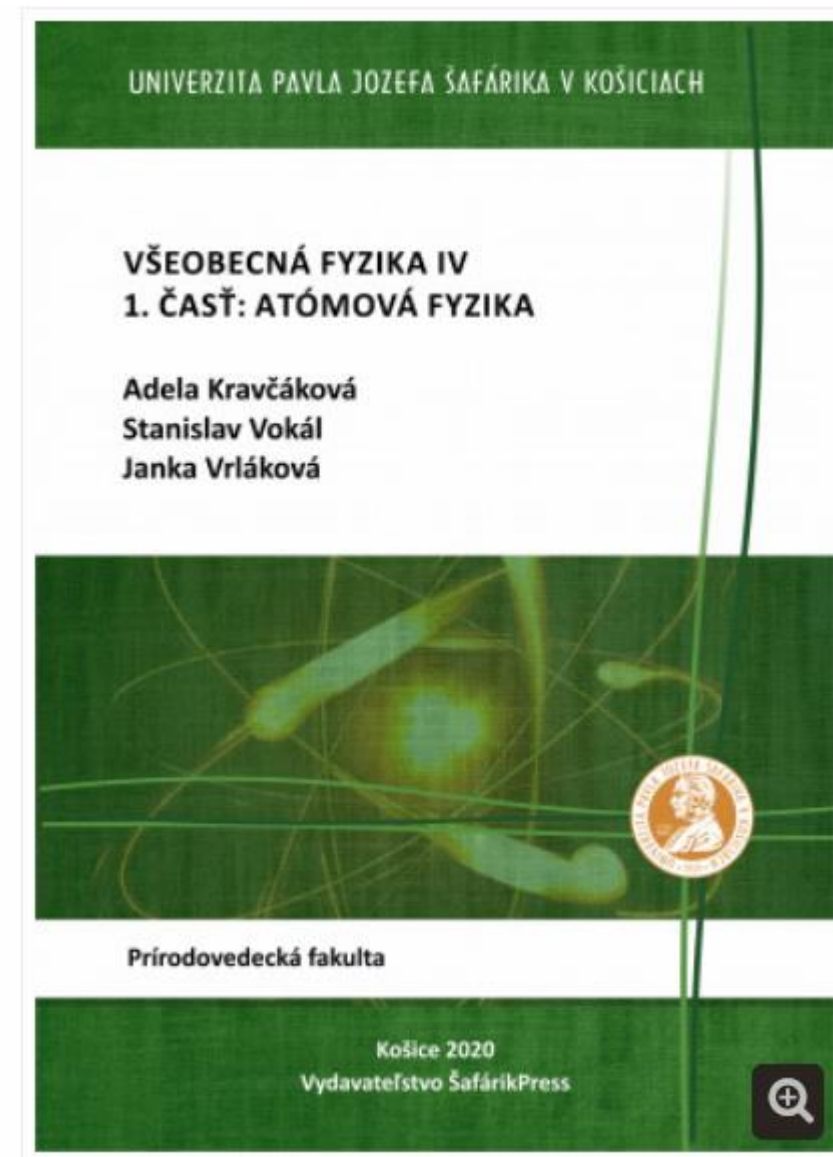

Literatúra k vyučovaným predmetom:

Vrláková J., Vokál S.: Základné fyzikálne praktikum III, skriptá PF UPJŠ, Košice, 2012

Vrláková J., Kravčáková A., Vokál S.: Zbierka príkladov z atómovej a jadrovej fyziky, skriptá PF UPJŠ, Košice, 2016

Kravčáková A., Vokál S., Vrláková J.: Všeobecná fyzika IV, 1.časť: Atómová fyzika, skriptá PF UPJŠ, Košice, 2020

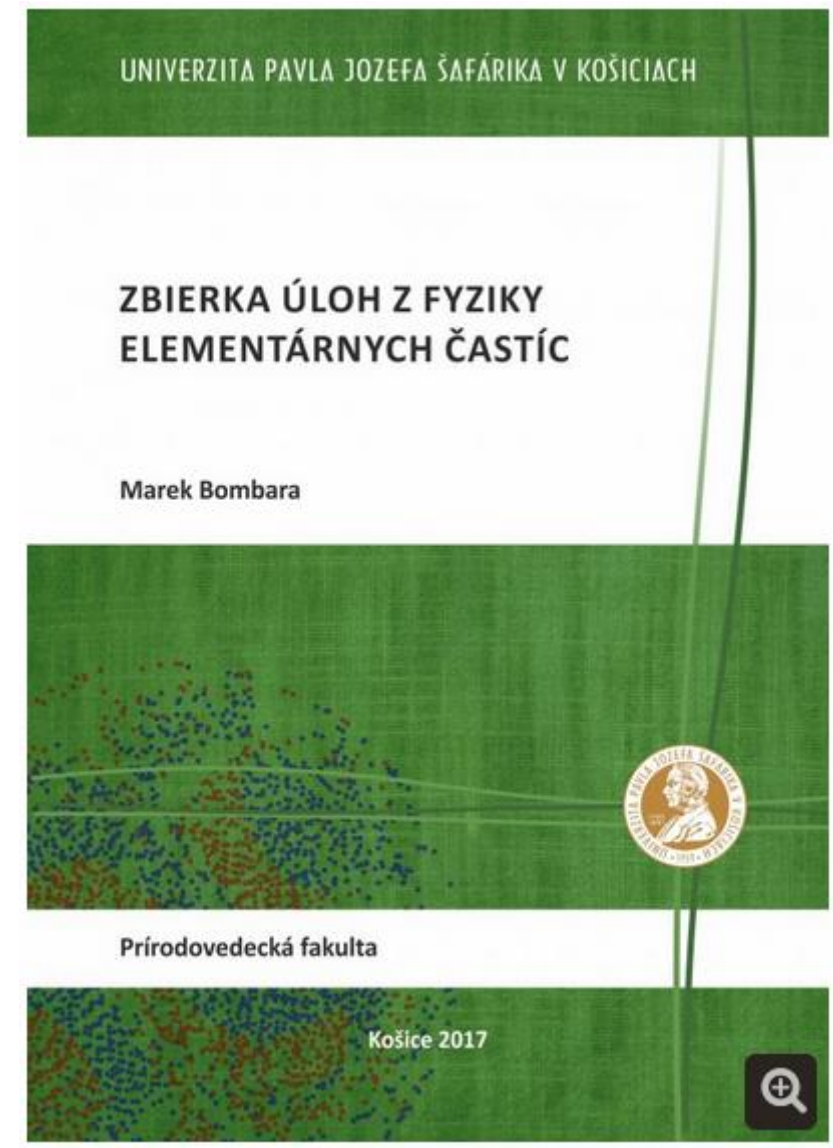

Vzdelávanie

Literatúra k vyučovaným
predmetom:

Bombara M., Zbierka úloh z
fyziky elementárnych častíc,
skriptá PF UPJŠ, Košice, 2017

Vzdelávanie

Laboratórium jadrovej fyziky:

Základné fyzikálne praktikum

Špeciálne praktikum z jadrovej fyziky

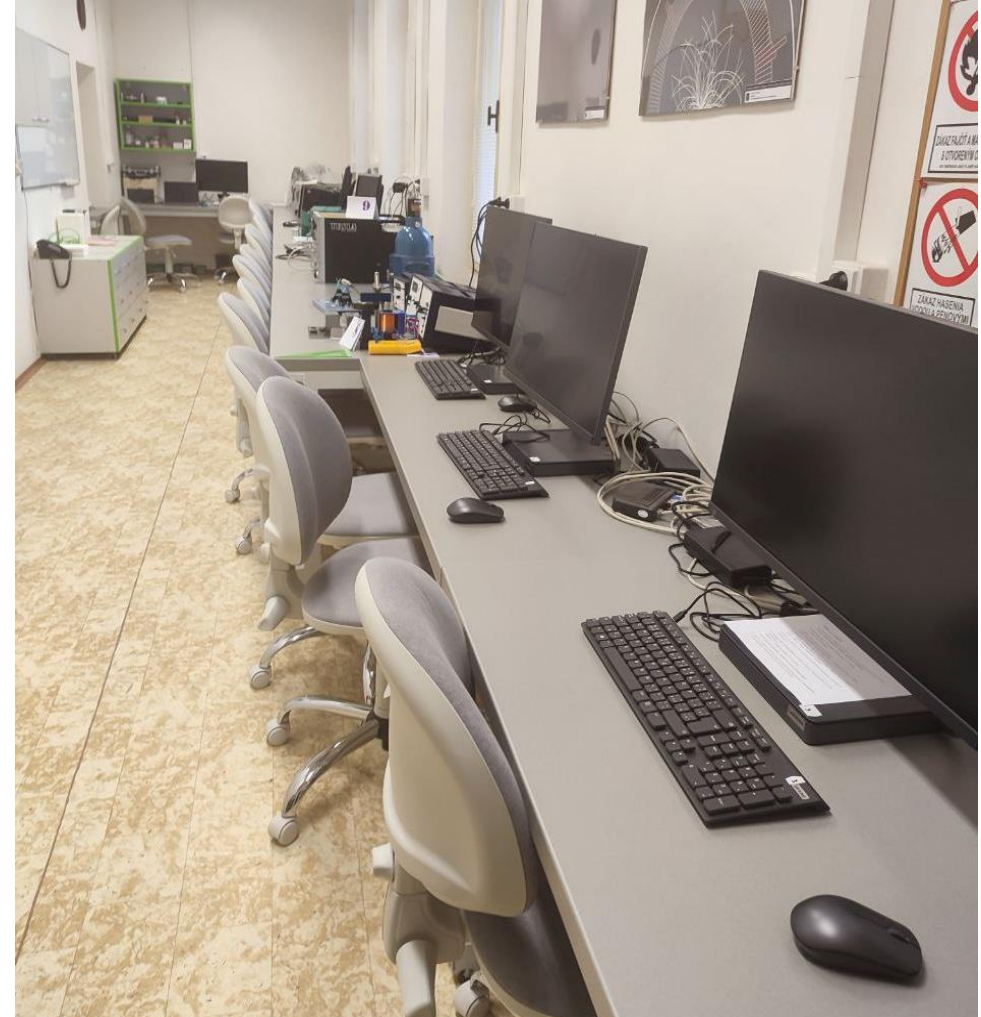
exkurzie, demonštračné experimenty

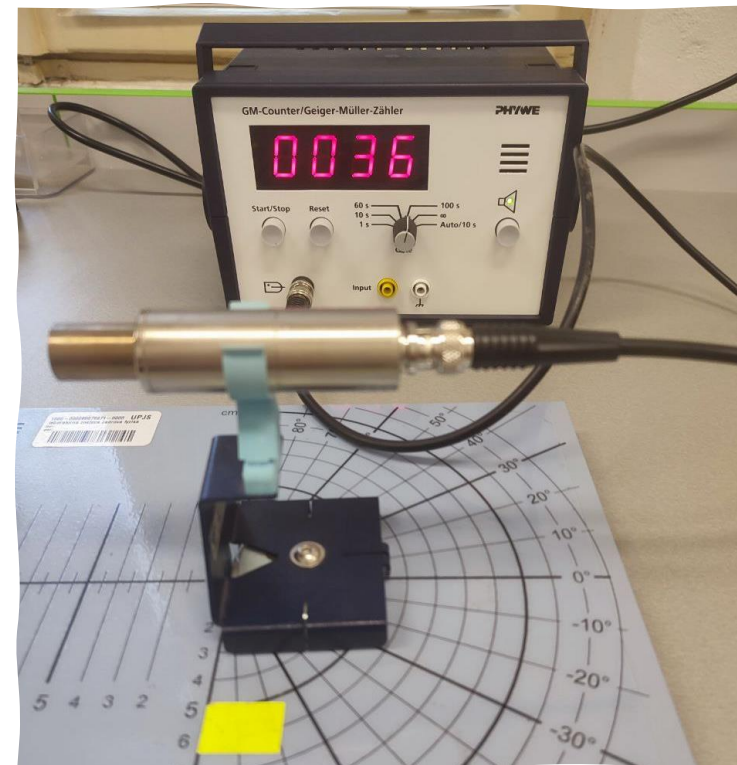
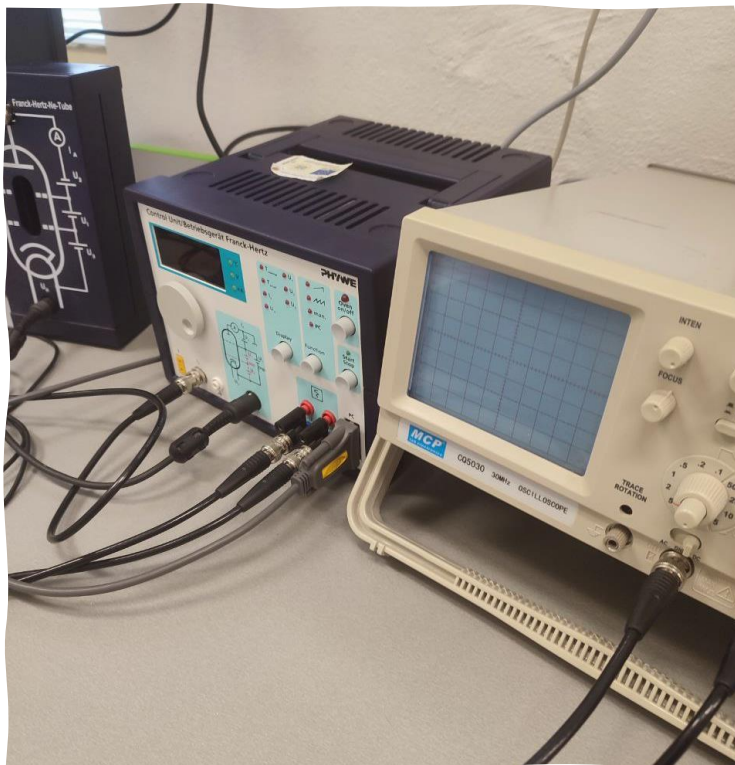
DOD

---

pre SŠ – otvorené laboratórium 5 úloh

LJF

Vzdelávanie

do r. 2024

počet absolventov: 67

celkový počet ukončených CSc. a PhD. : 40

dnes : MŠ : 3, DŠ : 3

Popularizácia

Cieľové skupiny:

- žiaci základných škôl,
- študenti stredných škôl
- široká verejnosť

Popularizácia - podujatia

International Masterclasses od r.2005

Regionálne Masterclasses

**Dištančný kurz „Masterclasses – Okná
do modernej fyziky“ (LMS)**

Noc výskumníkov / Noc vedy od r.2015

**Otvorené laboratóriá pre študentov
stredných škôl**

Popularizačné prednášky

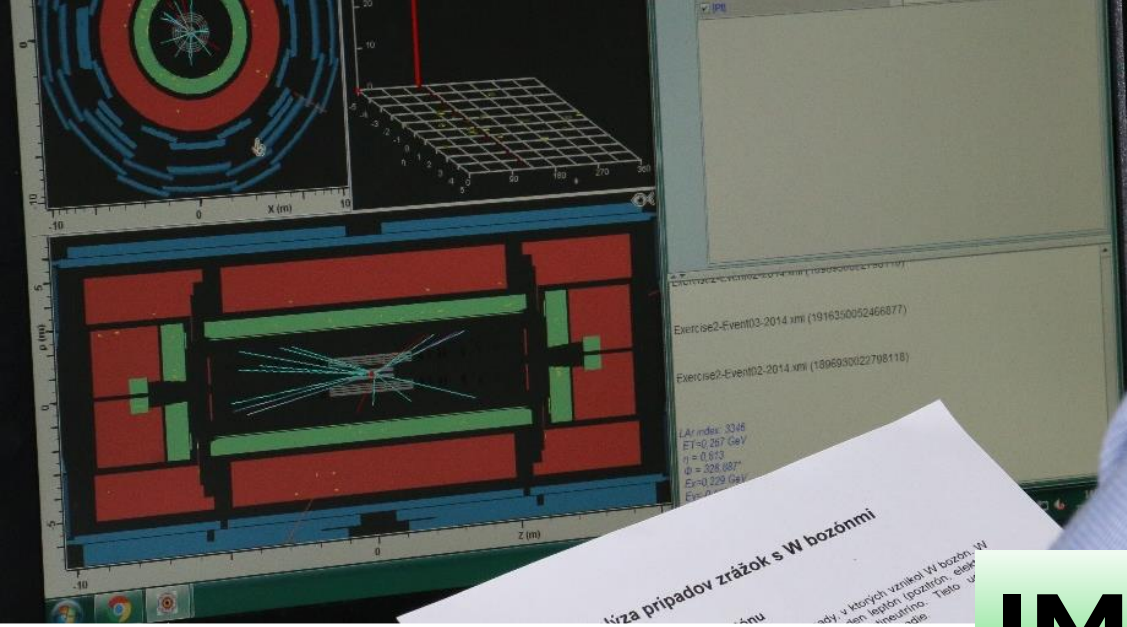
27. 11. 2024

J.Vrláková, Seminár k 60.výročiu KJSF, PF UPJŠ

20

úloha prípadov zrážok s W bozónmi

IMC

27.11.2024

J.Vrláková, Seminár k 60. výročiu K.SF. PF UPJŠ

21

Dištančný kurz 2016

Popularizácia: Okná CERNu dokorán (2015)

Popularizácia - podujatia

30 rokov Slovenska v CERN – Stavba hmlových komôr (2023)

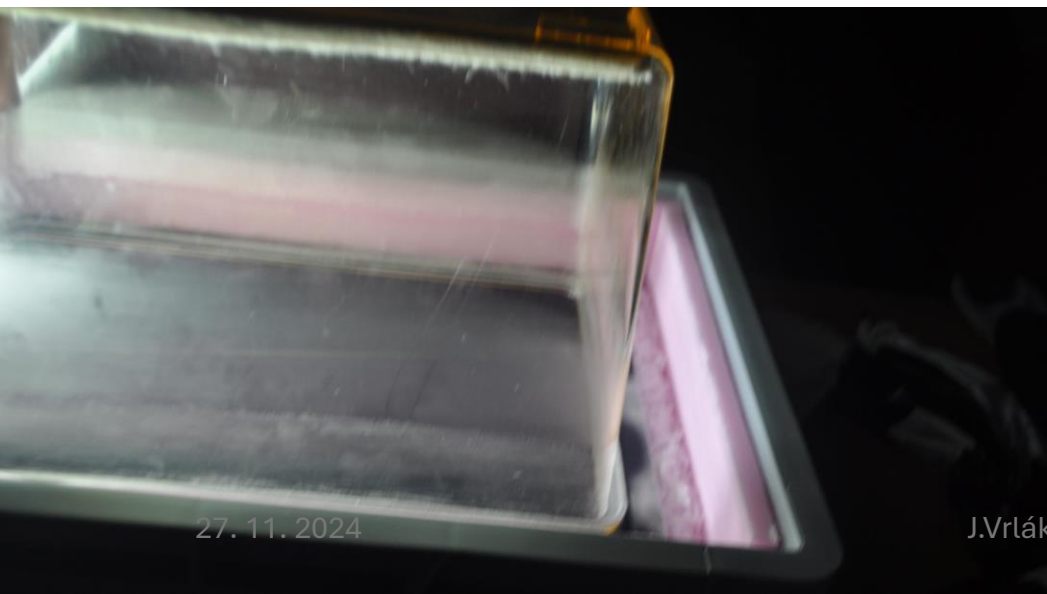
70 rokov CERN – inšpirácia pre budúcnosť (2024)

27.11.2024

J.Vrláková, Seminár k 60. výročiu KJŠF, PF UPJŠ

Budúcnosť – perspektívy jadrovej fyziky

**VEDA -
VÝSKUM**

VZDELÁVANIE

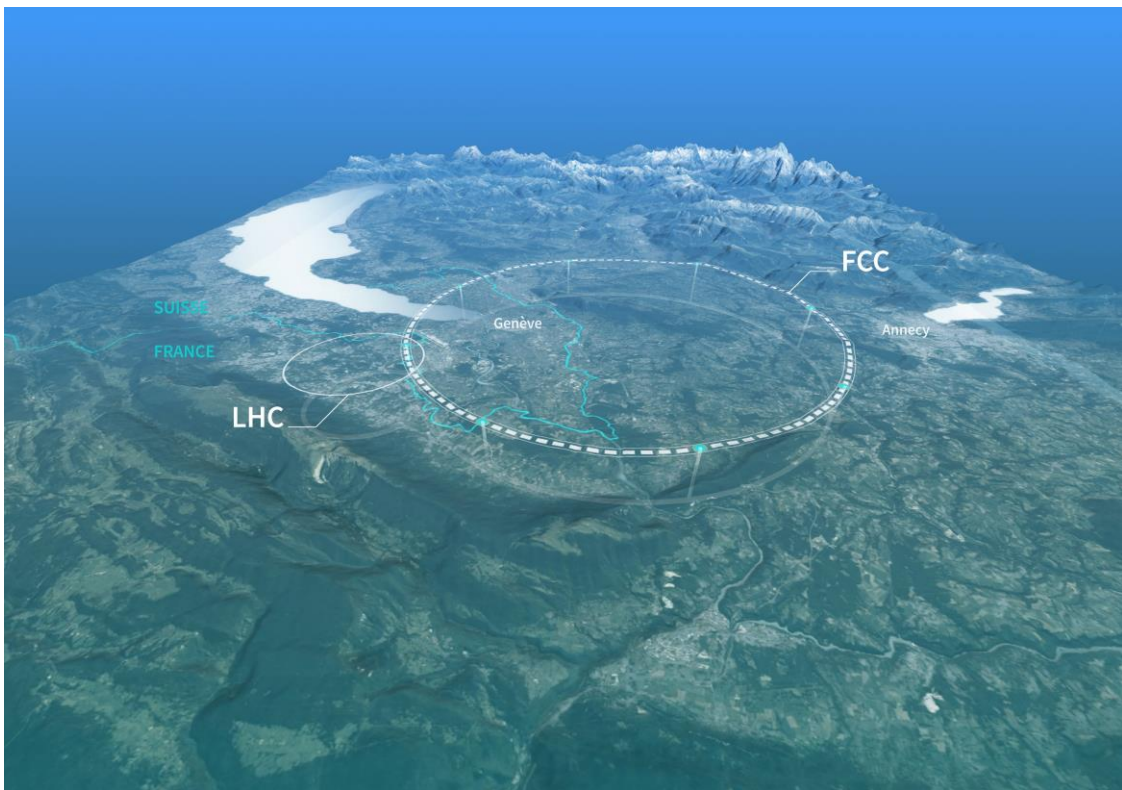
Budúcnosť – perspektívy

VEDA - VÝSKUM

- **Experimenty na veľkých urýchľovačoch - FCC**
- **Spolupráca v rámci CERN a ďalšími inštitútmi s podobným zameraním na Slovensku a v zahraničí**

FCC (Future Circular Collider)

<https://home.cern/science/accelerators/future-circular-collider>
27. 11. 2024

J.Vrláková, Seminár k 60. výročiu ÚJV, P. P. 2024

FCC IN A NUTSHELL

Timeline

- **2025:** Completion of the FCC Feasibility Study
- **2027–2028:** Decision by CERN Member States and international partners

Tunnel

- **90.7 km** circumference
- **200 m** average depth
- **8 surface points** (7 in France, 1 in Switzerland)

Two stages

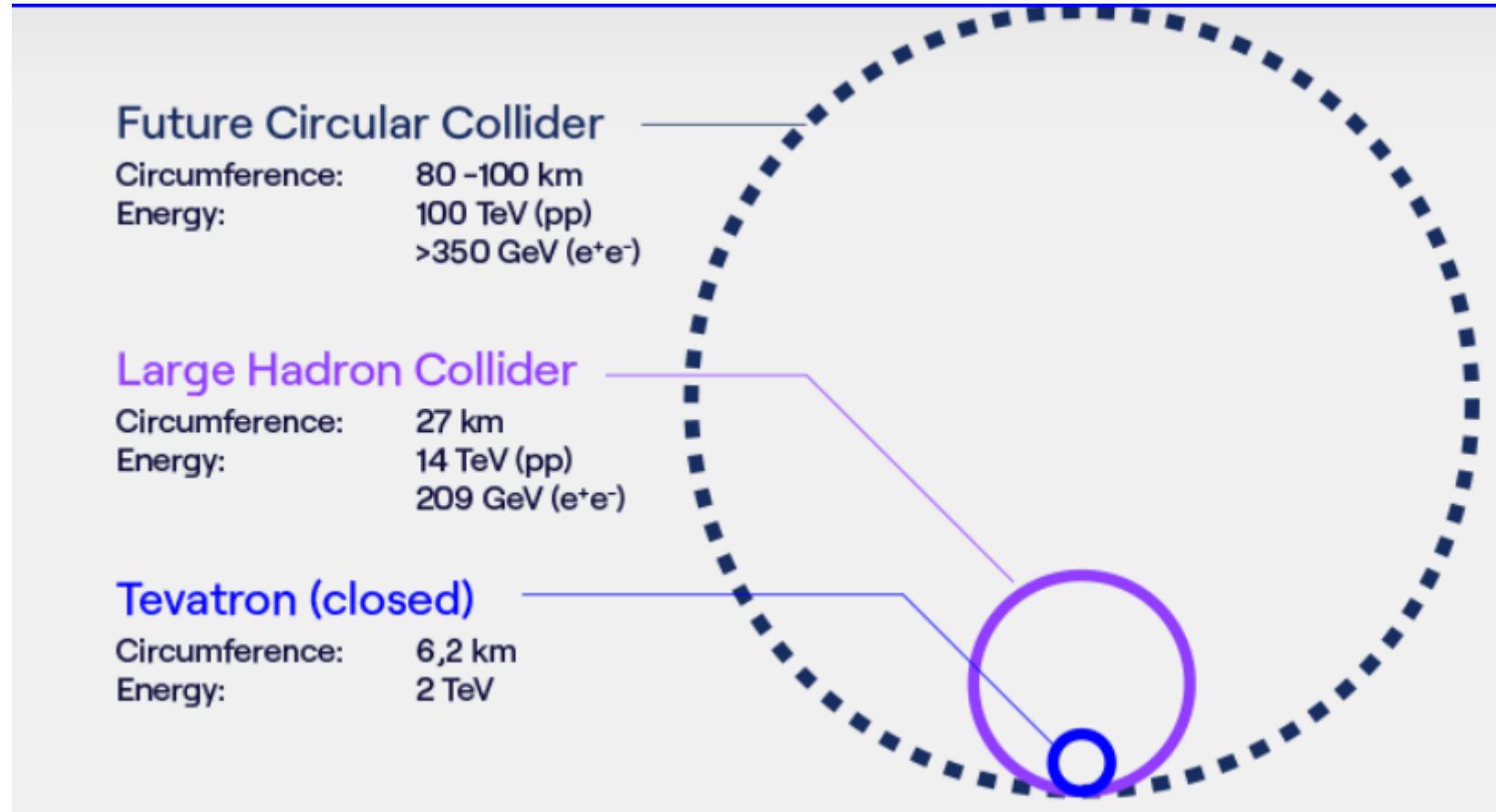
- **FCC-ee** (precision measurements) about 15 years from the **mid-2040s**
- **FCC-hh** (high energy) about 25 years from the **2070s**

Costs/benefits

- **15 billion CHF**, spread over at least **15 years** for FCC-ee with four experiments
- Estimated benefit–cost ratio of **1.66**
- About **800 000** person-years of employment created

FCC (Future Circular Collider)

Budúcnosť – perspektívy

VZDELÁVANIE

- **Výchova absolventov - zameranie Jadrová a subjadrová fyzika – pre akademickú sféru (VŠ, VVI)**
- **Akreditácia ŠP**
- **Aplikovaná jadrová fyzika , klinická fyzika**
- **Aplikácie jadrovej fyziky v praxi – absolventi s možnosťou uplatnenia v oblasti jadrovej energetiky (modulárne jadrové reaktory), monitoring žiarenia, detektorová fyzika**

Pod'akovanie

všetkým pracovníkom katedry,
súčasným aj minulým, všetkým
spolupracovníkom z iných
organizácií, za ich prácu pre katedru

všetkým prítomným
za pozornosť !

